

Nationalpark Mols Bjerge

Rundt om bjergene

Cykelruter

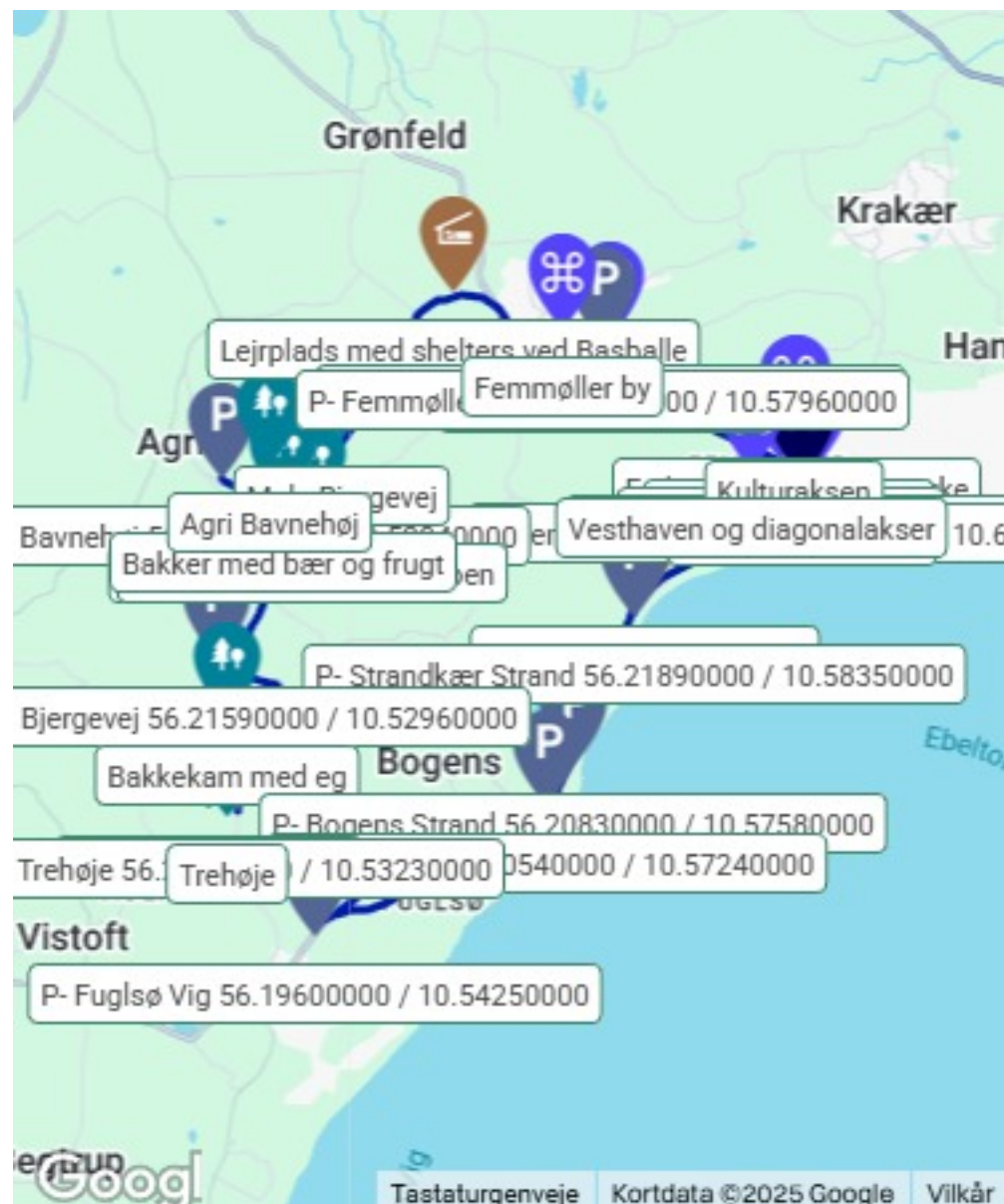

18km

1 t , 10 min

15 km. kuperet rute gennem, og rundt om, Mols Bjerge. Velegnet til MTB, men kan også cykles på almindelig cykel. Det meste af turen er på grusveje eller små biveje. Turen ind gennem bjergene er på en nyanlagt cykelsti. Ruten er anlagt, så man kommer tilbage til startstedet. Foreslåede startsteder P - Agri Bavnehøj P – Trehøje P – Fuglsø Vig P - Fuglsøvej P – Bogens Strand P – Strandkær Strand P – Femmøller By P – Femmøller Strand Undervejs kan du opleve og få informationer om:
Afstikker til Agri Bavnehøj (vandrerute) Trehøje
Overnatningsmuligheder undervejs: Shelters Basballe, skal bookes ved Karpenhøj Naturcenter.

Nationalpark Mols Bjerge

Bakkekam med eg

Natur

Sydpå fra Helligkildehullet ligger store bakkedrag, skrænter og dale, alle nordsydvendt. Fra sådan en dal går stien op over skrænten, hvor der står en sær række egetræer, næsten på række. De er resterne af et læbælte til en nåletræsplantage, der blev fældet i 2008. Nåletræer er mere sårbare for vinterstormene, og netop i 1999 stormen faldt mange her, fordi terrænet åbner sig med fald mod vest. De ædelgraner, der stod bag egetræsbæltet holdt sig bedst – mens masser af kæmpetræer knækkede mod syd. Tilbage står nu kun det beskyttende egetræsbælte (sammen med selvsået birk).

Nationalpark Mols Bjerge

Trehøje

Natur

Står du på den højeste af de tre bronzealderhøje, der udgør Trehøje, har du 360 graders panoramaudsigt, og kik til fire vige: Kalø, Begtrup, Knebel og Ebeltoft.

Trehøje er del af et større gravkompleks, bestående af ikke mindre end 22 bronzealderhøje. Man mener, at der til de største gravhøje er brugt op til 650.000 græstørv, hvilket vidner om en kultur med stort overskud. Ingen af disse høje er undersøgt arkæologisk, men gemmer sandsynligvis på knoglerester af betydningsfulde personer fra bronzealderen. Udover begravelsessted har højene sikkert også fungeret som territoriale markeringer af bronzealderstammens område.

De næringsfattige bakker bærer præg af, at her i flere årtier har gået græssende kreaturer. Derfor dominerer buske som slåen, krageklo og ene, der med deres torne let modstår græsning.

Nationalpark Mols Bjerge

P- Trehøje 56.20490000 / 10.53230000

P-plads

Trehøje med en fantastisk udsigt fra Ebeltoft til Århus - også et godt udgangspunkt for en vandretur til Toggerbo og en cykeltur rundt om bjergene.

Nationalpark Mols Bjerge

Det sribede landskab

Natur

Har nogen friseret landskabet? På de åbne græsflader nord og vest for Trehøje - er landskabet sært sribet. Der er egentlig to slags striber. En slags striber er ret tætte (1½m mellem furerne). De er ikke så gamle. Det er pløjede planteriller fra andelsbøndernes stolte genplantering af skov – nåletræ-plantagerne. De unge træer blev plantet i furerne, tættere ved jordvandet, og hvor voldene mellem furerne gav lidt læ for den tørrende blæst. Træerne er nu væk. En anden slags striber har 8-12 m mellem grøfterne. Det er rester af de lange smalle marker, man dyrkede med Middelalderens lange tunge hjulplov, der var tung at vende. De kaldes "højryggede agre", og lå over hele Danmark. Kun her, hvor landbruget tidligt blev opgivet, er de ikke overpløjet og udjævnet. Simple striber – hver med sine historier.

Nationalpark Mols Bjerge

Agri Bavnehøj

Natur

Det kan godt give lidt sved på panden, men det er det hele værd, at bestige Djurslands højeste punkt, Agri Bavnehøj, der ligger 137 m over havet.

Den betagende udsigt strækker sig til både Kalø og Ebeltoft Vig, Trehøje, Helgenæs og Samsø. Mod nord kan du i godt vejr se det kuperede istidslandskab med dødishuller og skarpe bakkekamme helt ud til Tistrup Hedeslette.

En bavn er et bål placeret på et højtliggende sted. Siden vikingetiden har bavnafbrænding på højene langs kysterne fungeret som et varslingsystem, der fortalte folk, at fjenden var på vej. Krigsstrategisk signalering med bavn blev sidst brugt i Sønderjylland i 1864, hvorefter man gik over til telegrafering. På Agri Bavnehøj og mange andre bavnehøje landet over tændtes der dog også bål i oktober 2005 for at fejre Kronprins Christians fødsel.

Agri Bavnehøj er også blevet brugt som Danmarks midte i målinger til landkort med en målesten på toppen, der fungerede som nulpunkt. Nu er der en sigteskive, der f.eks. viser, at Aarhus Domkirke i luftlinie ligger 21,8 km væk.

På P-pladsen ved foden af Agri Bavnehøj er der et overdækket madpakkeområde, hvor der også er vand og toiletter.

Nationalpark Mols Bjerge

P- Agri Bavnehøj 56.22890000 / 10.53040000

P-plads

Agri Bavnehøj p plads har også en p plads til hestetrailere, og herfra går vandrestien rundt om Agri Bavnehøj

Nationalpark Mols Bjerge

Bakker med bær og frugt

Natur

Isen lå tykt i Kalø Vig mod vest og i Ebeltoft Vig mod øst. Fra begge sider skubbede gletsjerne store sandbakker op i Mols Bjerge, som derfor ligger som nord-syd-gående bakkestrøg. Prøv en afstikker fra vejen op på bakken mod syd. Den stejle nordskråning vender væk fra solen, og skyggen snyder Blåbær til at "tro" at den også her vokser i skov. På toppen af bakken er en utrolig udsigt, og mange smukke, sjældne plante- og insektarter (april-september). Nede ved vejen står et mangestammet æbletræ med torne og små sure grønne æbler. Det er det dyrkede æbles forfader, den vilde æble (Skov-Abild).

Nationalpark Mols Bjerge

Hilsen til Lucas og Helmer

De første år af 2. Verdenskrig var det sydlige Djursland et relativt fredelig område uden alvorlige sammenstød med værnemagten. Faktisk var det børnene, der startede med at vise deres uvilje mod besættelsen ved at skyde sølvpapirskugler efter tyske soldater i biografen, gå med strikkede RAF-huer i blå, røde og hvide farver, og fjerne værnemagtens skilte i udkanten af Ebeltoft. Langsomt begyndte også den voksne modstandsbevægelse at organisere sig. Ritmester ved Jyske Dragon Regiment, Helge B. Fabricius fra Skramsø fik opbygget et netværk bestående af Ebeltoftgruppen, Tirstrupgruppen og Grønfeldtgruppen, der skulle modtage våben fra luften til andre distrikter i Jylland. Alle modstandsfolk blev bedt om at lytte til den danske udsendelse fra BBC i London hver aften kl. 18.15. Når der var særmelding med "hilsen til Lucas", betød det nedkastning på den lave markflade syd for Agri Bavnehøj, og så mødtes de tre grupper kl. 23.00 i nærheden af Basballe. Kodeordet blev i marts 1945 ændret til Helmer, og på trods af en dramatisk nedkastning, hvor en container ramte en sten og sendte en byge af gnister til vejrs, lykkedes det modstandsfolkene at slippe godt fra deres foretagende.

7. marts 2020 opstillede Ebeltoft Museumsforening en mindesten i anledning af 75 år for den sidste nedkastning i Mols Bjerge.

Nationalpark Mols Bjerge

Nedkastningssted for våben

Natur

Nedkastningssted på middelaldermark. Her mødes historien, nyere tid med ældre tid. En stribe terræn her mod syd har aldrig været tilplantet og blev derfor brugt som åben mark til våbenedkastninger fra engelske fly i 1944-45. Den havde kodenavnet Helmer/Lucas. Dragsmur, Mols Bjerge og vejkrydset mod vest var et vigtigt orienteringspunkt for flyene i det mørklagte land, der kom over Ringkøbing, Samsø og Helgenæs. Modtagegruppen rummede folk fra Thorsager, Agri, Grønfeldt og Ebeltoft. Terrænet har i retning syd-nord nogle ca. 10 m brede bølger op over bakken. Det er rester af smalle Middelaldermarker, der aldrig er blevet udjævnet, fordi markerne ikke blev dyrket siden. Den sidste plov gik altså her for 500 år siden.

Nationalpark Mols Bjerge

Mols Bjergevej

Natur

Dette var den eneste vej gennem Mols Bjerge, hvor bønderne kunne køre tungt læssede heste- eller stude-trukne kornvogne til vandmøllerne i Femmøller. Mols havde ikke selv noget vandløb, hvor der kunne bygges vandmøller. Mols Bjergevej går stejlt op i bjergene ved Vistoft, holder så niveau uden generende bakker helt til Basballe (landbyen mod nord), hvor vejen så stejlt dykker ned til Femmøllers 4-5 vandmøller. Hjemvejen med tunge melsække, minus møllerens korntold, var lige så lang og tung. Stien krydser Mols Bjergevej

Nationalpark Mols Bjerge

P- Mols Bjergevej 56.21590000 / 10.52960000

P-plads

Mols Bjergevej p-plads er udgangspunkt for Helligkildevandrestien og et af startstederne på Tinghule-stien.

Nationalpark Mols Bjerge

Lejrplads med shelters ved Basballe

Shelterpladser

Adresse: Mols Bjergevej 8, Basballe, 8400 Ebeltoft.

GPS: 56.24219700, 10.56037400 Booking: Pladsen kan kun bruges efter forudgående booking ved Karpenhøj Naturcenter på tlf. 86352804 eller info@karpenhoej.dk. Der opkræves et beløb for overnatning. Se evt. mere på www.karpenhoej.dk På pladsen findes et 60 kvm. bålhus med hems, bålsted og borde-bænkesæt. Der er to udendørs bålsteder og tre store shelters. Shelterpladsen er beliggende i en gammel grusgrav og har en lille fin skov som nærmeste nabo. Der er stier rundt i området. Der er adgang til toilettet i Motocross-klubbens lokaler oppe på bakken. Overnatning skal foregå i de shelters, som findes.

Nationalpark Mols Bjerge

P- Fuglsø Vig 56.19600000 / 10.54250000

P-plads

Fuglsø Vig P plads giver adgang til en vandretur ad stien i Fuglsø Skov, og det er et godt udgangspunkt for cykelruten Rundt om Bjergene

Nationalpark Mols Bjerge

P- Fuglsøvej 56.20540000 / 10.57240000

P-plads

En p plads ved stranden på ruten rundt om bjergene

Nationalpark Mols Bjerge

Femmøller by

Kultur

Femmøllers maleriske placering i en slugt med stor højdeforskel gav tidligere optimale betingelser for at drive møllervirksomhed. Selvom Mølleåen ikke er særlig stor leverede den fra 1500-tallet og frem til det 19. århundrede vand til samtlige møller i Femmøller. Det kunne lade sig gøre, fordi man stemmede åen op i mølledamme, og på den måde skabte tryk nok på vandet til at drive et møllehjul. Dermed kunne man male mel for et stort opland. Til enhver god mølle hørte også en beværtning, da bønderne ofte kom langvejs fra for at få malet deres korn. Der har været liv og glade dage, når et godt høstudbytte skulle fejres. I betaling for malet mel skulle mølleren have en 1/18 del af kornet, før det blev malet. Det blev udmålt med en særlig toldkop af kobber kontrolleret af myndighederne. I praksis kunne det dog være svært for bonden at vide præcist, hvor meget mel, der ville komme ud af hans korn, og der er derfor mange historier, hvor mølleren optræder som lidt af en snydepels. Tidligere hed landsbyen Essendrup, men omkring år 1790 vandt navnet Femmøller frem, selvom en af byens fem møller allerede da var brændt. I begyndelsen af 1900-tallet ophørte møllerne i Femmøller med at male korn, og mølleværkerne forsvandt, men de fleste af de fine gamle bygningerne og fire mølledamme eksisterer stadig. Slugten munder ud i en bred dal, der ender ved Femmøller Strand.

Nationalpark Mols Bjerge

P- Femmøller Strand 56.22910000 / 10.60510000

P-plads

Femmøller Strand P Plads er et godt udgangspunkt for strandaktiviteter og cykelruterne Handrup og Rundt om Bjergene.

Nationalpark Mols Bjerge

P- Femmøller by 56.23860000 / 10.57960000

Femmøller by - P-pladsen er udgangspunkt for flere ruter: Mols Bjerge-stiens tre etaper mødes her, Den italienske sti, Femmøllerstien og cykleruten Rundt om Bjergene

Nationalpark Mols Bjerge

Femmøller Efterskole i det gamle badehotel

Kultur

I 1909 blev der opført et stort badehotel i Femmøller. Hotellet ligger i betragtelig afstand fra den nærmeste badestrand, hvilket viser, at målet for den tidlige turisme i nok så høj grad var naturoplevelserne i Mols Bjerge som badelivet ved stranden. Hver formiddag kørte hestevogne badegæsterne ned til stranden, og hentede dem igen ved middagstid.

Eftermiddagen blev ofte tilbragt med traveture i bjergene.

I løbet af det 19. århundrede ændrede danskernes feriemønstre sig, og Femmøller Badehotel blev til et konferencested for politiske partier. Med opførslen af en teatersal blev det desuden muligt at tilbyde kunderne mere folkelige fornøjelser. I en årrække i 1970'erne kom folk i busser fra hele Østjylland for at overvære molborevyer med kendte kunstnere som Elga Olga og Jørgen Vinkler. Interessen ebbede dog langsomt ud, og stedet lukkede, da end ikke den sagnomspundne producent af sengekantsfilm, Ole Søltoft, kunne tiltrække publikum.

Efter nogle år åbnede lokale ildsjæle i 1984 Femmøller Efterskole i det gamle badehotel.

Skolen har særlig fokus på musik og teater, og har plads til små hundrede elever.

Nationalpark Mols Bjerge

Shelterplads Femmøller

Shelterpladser

Shelterplads med to shelter beliggende ved starten af Mols Bjerge-stiens Bjergetape.
Adresse: Femmøller efterskole, Molsvej 137, 8400 Ebeltoft.

Nationalpark Mols Bjerge

Egil Fischers Ferieby

Kultur

Byplanarkitekt Egil Fischer påbegyndte allerede i starten af 1920'erne sin masterplan til denne unikke ferieby der var Danmarks første sammenhængende byplan for en feriebebyggelse.

Området ved Femmøller Strand var på det tidspunkt et åbent hedelandskab næsten uden bevoksning eller bebyggelse.

For at sikre sin overordnede plan og arkitektoniske idé opkøbte Fischer jorden og udstykkede parcellerne med klausul om, at han selv skulle godkende byggeriet.

Det første areal opkøbte han fra Parcelgården, der havde jorder ved landevejen, siden købte han Normannshuset, der havde jorder ned til stranden samt ejendommen Nedre Strandkær, som han kort efter solgte til Ellen Dahl.

Egil Fischer og Ellen Dahl samarbejdede i en årrække, og sammen fik de blandt andet tinglyst de klausuler og senere fredninger, der fik stor betydning for naturbevarelsen på de store arealer og indirekte har været medvirkende til at danne grundlag for den nuværende nationalpark.

De kommende årtier voksede feriebyen frem med de karakteristiske "Fischerhuse" af bindingsværk og det barokinspirerede parkanlæg med akser, alléer, stadion, torve og grønne pladser.

Efter Fischers tid satte tidens tand langsomt sine spor på området, hvor uhensigtsmæssig bevoksning og bebyggelse efterhånden havde gjort det vanskeligt at aflæse byplanens oprindelige arkitektoniske idé.

Find folder om Egil Fischers Ferieby på Visits Aarhus' hjemmeside.

Link: <https://www.visitaarhus.dk/sites/visitaarhus.com/files/2022-04/Egil-Fischer-djursland-femmøller-kort.pdf>

Nationalpark Mols Bjerge

Egil Fischers Mindemærke

Arkitekt Egil Fischer, født 1878 udførte adskillige projekter i ind- og udland, men feriebyen ved Femmøller Strand som han påbegyndte i 1922 betragtes som hans livsværk. Han var kendt som en aristokratisk og usædvanlig driftig og idealistisk mand. Projektet tiltrak mange visionære mennesker, og Fischer nåede i de kommende årtier at realisere en betydelig del af sin store plan. I 1957 skænkede han arealerne til den daværende Dråby Kommune og blev efterfølgende udnævnt til æresborger. Egil Fischer døde i 1963. Året efter blev hans urne nedsat i indviet jord ved mindesmærket med hans buste på Kirkebakken. Hans hustru, Olga Fischer levede til 2004 hvor hun blev "genforenet" med sin mand ved busten på bakken.

Find folder om Egil Fischers Ferieby på Visits Aarhus' hjemmeside. Link:
<https://www.visitaarhus.dk/sites/visitaarhus.com/files/2022-04/Egil-Fischer-djursland-femmøller-kort.pdf>

Nationalpark Mols Bjerge

Den kommercielle akse

Kultur

Denne akse løber på tværs af Kulturaksen og giver udsyn fra øst til vest. Den var oprindeligt tænkt som handelsstrøg og løber langs Hovedgaden mellem Vesttorvet og Østtorvet. På den kommercielle akse lå tidligere både købmandsbutik, bager, cykelforretning og frisør.

Oprindeligt havde Molskroen også rejsestald.

De to torve med opsatte bænke er dejlige "åndehuller" på turen gennem parken.

Hovedgaden danner en åbning gennem området, hvor man mod vest kan se helt til de skovklædte bakker ved Femmøller by – mens der mod øst er kig til kysten og havet. I tilknytning til denne akse er her i sommerens løb markedsvogne med salg af lokale fødevarer og kunsthåndværk.

Nationalpark Mols Bjerge

Vesthaven og diagonalakser

Kultur

De to hovedakser er forbundet af diagonale akser. Fuglsøvej og kysten danner naturligt en diagonal afgrænsning mod sydøst, mens Vestervangen danner en diagonal akse mod sydvest.

Midt på Vestervangen ligger den lille lund Vesthaven. Fra bænken under havens skyggefulde træer er her smukt udsyn over engen til de skovklædte bakker i det fredede naturområde i Mols Bjerge. I den lille runddel ud for Vesthaven mødes flere grusveje, og danner et knudepunkt med lange indkig til parken i flere retninger.

Herfra er det oplagt at udvide gåturen ind i de fine stisystemer i Mols Bjerge.

Nationalpark Mols Bjerge

Kulturaksen

Langs kulturaksen er der udsyn gennem parken fra nord til syd. Aksen strækker sig fra Kirkebakken, forbi Stadion og det åbne græsområde Grønningen til stranden og havet. Det lille stadion med boldbane og løbebane kan ses som en afspejling af, at Fischer allerede dengang har tænkt det stigende fokus på kropsidealet ind i feriekulturen med faciliteter til idræt.

Det åbne, grønne parkområde indbyder til både leg og afslapning. Det er desuden ramme om forskellige aktiviteter i årets løb.

Langs denne akse ses flere af de typiske "Fischerhuse".

Find folder om Egil Fischers Ferieby på Visits Aarhus' hjemmeside. Link:

<https://www.visitaarhus.dk/sites/visitaarhus.com/files/2022-04/Egil-Fischer-djursland-femmøller-kort.pdf>

Nationalpark Mols Bjerge

Historien bag Molskroen Strandhotel

Historien bag Molskroen

I 1923 købte arkitekten Egil Fischer et stort stykke jord af gårdejer Sigvard Sørensen. Egil Fischers vision var, at der skulle vokse en ny ferieby frem ved Femmøller Strand på Mols. Som det første opførte han en kro på punktet, hvor vejene til Mols, Ebeltoft og ind i Djursland mødtes. Men Molskroen blev aldrig nogen traditionel landevejskro af den grund. Kvaliteten af maden og beliggenheden ved havet betød allerede fra åbningen, at gæster fra hele landet brugte Molskroen som eksklusivt badehotel og spisested. I 1940 nedbrændte Molskroen til grunden, da der gik ild i bindingsværket under optøning af et vandrør med en gasbrænder. Da man genopførte bygningen var det i samme stil – men nu med dobbelt så meget plads. I 1950'erne kom Grethe og Georg Christensen til som forpagtere. Inden da havde Georg Christensen arbejdet på bl.a. Hotel d'Angleterre i København, på Hotel Metropole i London og på Hotel Eggerts i Gøteborg. Under Grethe og Georg Christensens ledelse blev Molskroen så berømt for det gastronomiske køkken og den gode vin, at gæsterne kom til fra både ind- og udland.

Molskroen er blevet renoveret flere gange i løbet af årene. Senest i 2013 med en omfattende renovering af nuværende ejer, Henrik Frederiksen, som desuden i 2014 opførte et hotel med 29 værelser blot 100m fra Molskroen, som i dag er en del af Molskroens koncept.

Kilde: <https://www.molskroen.dk/molskroen/om-os/historie/>

Nationalpark Mols Bjerge

Shelter Strandkær Strand

Shelterpladser

Shelter med handicapfaciliteter.

Adresse: Fuglsøvej mod vandsiden lidt syd for Strandkærvej.

Booking: Shelteren kan bookes her: udinaturen.dk/shelter/1810

Bålplads, toilet, vand. Toilettet aflåses fra 1. november til 1. april.

Nationalpark Mols Bjerge

P- Strandkær Strand 56.21890000 / 10.58350000

P-plads

Fra Strandkær Strand kan man gå ad stierne Blå rute Strandkærstien og Gul rute Strandkærstien, ligesom det er et godt udgangspunkt for cykelruten Rundt om Bjergene

Nationalpark Mols Bjerge

P- Bogens Strand 56.20830000 / 10.57580000

Bogens Strand p pladsen ligger ved ruten Rundt om Bjergene lige i strandkanten

